

Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Vládny návrh zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "návrh zákona") sa predkladá ako iniciatívny návrh.

Účelom návrhu zákona je vymedziť nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanoviť zákaz ich vykonávania, zabezpečiť výkon kontroly a ustanoviť postih v prípade porušenia zákazu vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

Cieľom návrhu zákona je chrániť nielen spoločnosť pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním, ale aj chrániť fyzické osoby, pre ktoré nelegálna práca prináša sociálnu neistotu.

Sprievodným javom nezamestnanosti je nelegálna práca, ktorá spočíva v tom, že pracovnoprávny vzťah medzi zamestnávateľom a fyzickou osobou, ktorá vykonáva závislú prácu nie je založený písomnou pracovnou zmluvou, ani dohodou a u cudzincov, ktorí prichádzajú na naše územie chýba povolenie na prechodný pobyt a povolenie na zamestnanie, čím je výkon takýchto prác utajený. Dôvodom tohto utajenia je snaha fyzickej osoby získať nezdanený príjem bez splnenia odvodových povinností a súčasne snaha zamestnávateľa ušetriť náklady na pracovnú silu spojenú s daňovými a odvodovými povinnosťami zamestnanca. Fyzická osoba popri príjme od svojho zamestnávateľa alebo od viacerých zamestnávateľov môže byť súčasne zabezpečená aj zo strany štátu.

Zamestnávatelia, ktorí nelegálne zamestnávajú fyzické osoby vrátane cudzincov bez plnenia povinných odvodov a dani z príjmov, spôsobujú našej ekonomike značné škody, a to únikom príjmov do štátneho rozpočtu.

Navrhovaná právna úprava má ustanoviť aj zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania a definuje, kedy sa vykonávanie závislej práce a zamestnávanie považujú za nelegálne.

Právomoc v oblasti kontroly a ukladania postihov za zistené porušenia je ponechaná kontrolným orgánom v rozsahu ich pôsobnosti podľa príslušných zákonov, ale je navrhovaná aj týmto návrhom zákona.

Pri príprave návrhu zákona sa vychádzalo zo zistení výkonu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania na území Slovenskej republiky a tiež z právnych úprav niektorých európskych krajín.

V súvislosti s predkladanou právnou úpravou sa navrhuje ďalšími článkami doplniť zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, zmeniť a doplniť zákon č. 95/2000 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, doplniť zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, zmeniť a doplniť zákon č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, zmeniť a doplniť zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, doplniť zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 5/2004 Z. z., zmeniť a doplniť zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a doplniť zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Navrhovaná právna úprava je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie.

Návrh zákona nemá negatívny finančný dosah na rozpočty obcí a vyšších územných celkov. Návrh zákona predpokladá dopad na štátny rozpočet, ktorý je vyčíslený v doložke finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky listom z 5. novembra 2004 k predloženému odhadu dopadov na štátny rozpočet oznámilo, že berie na vedomie predkladaný jednorazový dopad na štátny rozpočet v sume cca 3 mil. Sk súvisiaci so zmenou sídla Národného inšpektorátu práce, ktorého náklady budú pokryté v rámci rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Osobitná časť

Čl. I

K § 1

Ustanovením sa vymedzuje predmet úpravy návrhu zákona.

K § 2

V záujme vyhl'adávania a odstránenia nelegálnej práce sa v navrhovanom ustanovení § 2 vymedzuje pojem nelegálna práca a nelegálne zamestnávanie.

Jednou z najčastejších foriem nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania nielen občanov Slovenskej republiky, ale aj cudzincov je využívanie ich práce bez riadne uzatvorenej písomnej pracovnej zmluvy alebo dohody o vykonaní práce, alebo dohody o brigádnickej práci študentov a následné nesplnenie oznamovacej povinnosti zamestnávateľa voči Sociálnej poisťovni na účely sociálneho poistenia.

Nelegálne zamestnávanie cudzinca je, keď zamestnávateľia využívajú prácu cudzinca, ktorý nemá povolenie na prechodný pobyt na účel zamestnania a povolenie na zamestnanie (tam, kde sa vyžaduje), s výnimkou zamestnávania tých cudzincov, o ktorých medzinárodná zmluva ustanovuje inak.

Navrhuje sa ustanoviť ako jednu z foriem nelegálneho zamestnávania aj sprostredkovanie zamestnania právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom spôsobom, ktorý nie je v súlade so zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 3

Ustanovuje sa zákaz vykonávania nelegálnej práce a zákaz nelegálneho zamestnávania.

K § 4

V záujme odstránenia nelegálneho poskytovania prác osobami, ktoré svoju nelegálnu činnosť propagujú prostredníctvom novín, časopisov a iných médií, navrhuje sa prevádzkovateľovi informačných prostriedkov ustanoviť povinnosť, na požiadanie a bezplatne oznámiť kontrolnému orgánu meno a adresu alebo názov a sídlo objednávateľa takejto ponuky práce.

K § 5

Kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania vykonávajú inšpektoráty práce, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Tieto kontrolné orgány a orgány vykonávajúce kontrolu podľa osobitných predpisov (napr. Sociálna poisťovňa) pri vykonávaní kontroly sú povinné spolupracovať a poskytovať si potrebné informácie v rozsahu svojej pôsobnosti.

Ustanovuje sa povinnosť právnickým osobám, fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi a fyzickým osobám, ktoré vykonávajú závislú prácu, poskytovať požadované informácie v rozsahu svojej pôsobnosti, doklady, vyjadrenia a ďalšie písomnosti potrebné na zabezpečenie prípravy kontroly a výkonu kontroly. Fyzickej osobe, ktorá vykonáva závislú prácu sa tiež ukladá povinnosť kontrolnému orgánu predložiť na požiadanie doklad (napr. preukaz totožnosti, pas, vodičský preukaz), ktorého obsahom bude identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby, pod ktorým je zaevidovaná v Sociálnej poisťovni. Identifikačným číslom sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby je podľa § 235 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení rodné číslo fyzickej osoby.

K § 6

Ak pri výkone kontroly zistí príslušný orgán porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, je

oprávnený kontrolovanej právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom za nelegálne zamestnávanie uložiť pokutu podľa osobitného predpisu až do výšky 1 000 000 Sk.

K § 7

V návrhu zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní sa navrhuje ustanoviť, že priestupku sa dopustí ten, kto nelegálne vykonáva prácu.

Navrhovanou úpravou sa umožní postih pokutou až do výšky 10 000 Sk. Ustanovuje sa, že priestupky bude prejednávať Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Na konanie o priestupkoch sa bude vzťahovať zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

K čl. II

Do ustanovenia upravujúceho zákaz poskytovania štátnej pomoci sa navrhuje generálne upraviť tento zákaz aj v prípade, že podnikateľ porušil zákaz nelegálneho zamestnávania podľa osobitného predpisu, ktorým je navrhovaný zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to po dobu piatich rokov odo dňa prerokovania protokolu o výsledku kontroly.

K čl. III

K bodu 1

V zákone č. 95/2000 Z. z. o inšpekcii práce v znení neskorších predpisov sa navrhuje rozšíriť kompetencie orgánov inšpekcie práce o právo vykonávať dozor nad dodržiavaním ustanovení o zákaze nelegálneho zamestnávania.

Potieranie nelegálneho zamestnávania patrí medzi priority príslušných orgánov pôsobiacich v danej oblasti, vrátane orgánov inšpekcie práce. Efektivitu kontrolnej činnosti ovplyvňuje súčasná platná úprava, v ktorej nie sú jednoznačne zakotvené kompetencie orgánov inšpekcie práce. Tieto orgány vykonávajú kontrolu nelegálneho zamestnávania iba ako súčasť kontroly dodržiavania pracovnoprávných predpisov. Za účelom vymedzenia kompetencií orgánov inšpekcie práce v predmetnej činnosti sa navrhuje doplniť ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 95/2000 Z. z. aj o dozor nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Na základe takto doplneného ustanovenia budú mať inšpektoráty práce právnu oporu pre výkon kontrolných činností aj nad dodržiavaním týchto nových zákazov.

K bodu 2

Požiadavky racionalizácie organizačných štruktúr a činnosti orgánov štátnej správy sa týkajú aj orgánov inšpekcie práce. Poznatky z fungovania týchto orgánov potvrdzujú potrebu zníženia nadbytočnej administratívy. Z pohľadu celkovej filozofie inšpekcie práce, najmä v súvislosti s prevzatím kompetencií v oblasti pracovnoprávných vzťahov a v oblasti kontroly právnych predpisov upravujúcich zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania sa javí aktuálnou požiadavka určitej decentralizácie organizačných štruktúr inšpekcie práce a ich priblíženie problémovým oblastiam a regiónom. Z uvedených dôvodov sa navrhuje presunúť sídlo Národného inšpektorátu práce z Bratislavy do Košíc. Kontakt medzi Národným inšpektorátom práce a ministerstvom bude zabezpečovaný aj prostredníctvom detašovaného pracoviska v Bratislave. Predpokladá sa tiež vytvorenie detašovaného pracoviska v Nitre.

Prenesenie sídla Národného inšpektorátu práce do Košíc umožní tiež užšiu spoluprácu s Technickou univerzitou Košice, ktorá zabezpečuje okrem iného aj úlohy v oblasti výchovy a prípravy odborníkov pre oblasť bezpečnosti práce a bezpečnosti technických zariadení.

K bodu 3

V § 6 ods.3 sa ustanovuje inšpektorátu práce povinnosť oznamovať Sociálnej poisťovni, Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a Úradu pre verejné obstarávanie každý zistený prípad nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. V rámci kontrolnej činnosti napr. Sociálna poisťovňa preverí, či bola splnená oznamovacia povinnosť. Oznamovacia povinnosť sa navrhuje rozšíriť aj na útvar Policajného zboru a to vtedy, ak sa kontrolou zistí, že nelegálnu prácu vykonával cudzinec. Ďalej sa ustanovuje povinnosť pre inšpektorát práce, aby

vydával potvrdenia o tom, že nebol porušený zákaz nelegálneho zamestnávania na účely poskytnutia štátnej pomoci.

K bodu 4

Terajší výkon inšpekcie práce je viazaný na územnú pôsobnosť príslušného krajského inšpektorátu práce, čo neumožňuje pružné disponovanie s ich kapacitami, napr. pri kontrole nelegálneho zamestnávania v regiónoch s jej vyšším výskytom, pri mimoriadnych kontrolných akciách a pod. Z toho dôvodu rozširuje sa právomoc vykonávať inšpekciu práce u zamestnávateľa mimo územnej pôsobnosti príslušného inšpektorátu práce na základe písomného poverenia generálneho inšpektora práce.

K bodu 5

Zákon o inšpekcii práce ustanovuje, že inšpektor práce je povinný v prípade zistenia nedostatkov vypracovať protokol a tento prerokovať so štatutárnym orgánom alebo ním povereným zamestnancom. Terajšie ustanovenia zákona neriešili prípady, kedy sa považuje protokol za prerokovaný, ak napríklad štatutárny orgán odmietne sa oboznámiť s protokolom, prerokovať ho a pod. Navrhuje sa, aby všetky tieto prípady odmietnutia sa uviedli v protokole.

K bodu 6

V záujme dosiahnutia želateľného stavu v oblasti odhaľovania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania navrhuje sa uložiť povinnosť Policajnému zboru poskytnúť inšpektorovi práce v odôvodnených prípadoch na jeho žiadosť spoluprácu a ochranu pri vykonávaní inšpekcie práce, pokiaľ je inšpektor v ohrození života alebo je ohrozené jeho zdravie pri výkone kontroly, alebo v prípadoch marenia výkonu kontroly.

K bodu 7

Na dosiahnutie odstránenia zistených nedostatkov sa navrhuje v prípadoch marenia výkonu inšpekcie práce pri kontrole nelegálneho zamestnávania zvýšiť poriadkovú pokutu až do výšky 20 000 Sk.

K čl. IV

Ustanovuje sa pre zamestnávateľa nová povinnosť a to viesť evidenciu uzatvorených dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru za účelom prehľadnosti a ľahšieho overovania celkového prípustného rozsahu pracovného času z vykázaných prác jednotlivým zamestnancom v kalendárnom roku.

Keďže povinnosť zamestnávateľa viesť evidenciu pracovného času zamestnanca tak, ako je ustanovená v § 99 sa vzťahuje len na pracovný pomer založený pracovnou zmluvou, navrhuje sa ustanoviť túto povinnosť zamestnávateľovi aj pri vykonávaní prác na základe dohody o brigádnickej práci študentov, za účelom sledovania odpracovaného času.

K čl. V

K bodom 1 a 2

Ustanovenie, ktoré upravuje podmienky účasti vo verejnom obstarávaní sa navrhuje rozšíriť o ďalšiu podmienku, že uchádzač alebo záujemca neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania v piatich rokoch, ktoré predchádzajú účasti vo verejnom obstarávaní. Zároveň sa aktualizuje aj znenie ustanovenia.

K čl. VI

K bodom 1 a 2

Nakoľko v Sociálnej poisťovni v registri zamestnávateľov a registri poisťencov, v ktorých sa zhromažďujú údaje potrebné na výkon sociálneho poistenia sa neregistrujú údaje o zamestnancoch vykonávajúcich práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, navrhuje sa predmetné ustanovenie § 226 ods. 1 písm. e) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov doplniť aj o túto povinnosť. Registrovaním aj tejto skupiny zamestnancov sa zabezpečí prehľad vykonávania prác na základe dohody o vykonaní práce a dohody o brigádnickej práci študentov. Kontrolné orgány pri svojej kontrolnej činnosti budú môcť aj

prostredníctvom údajov z tohto registra rýchlejšie si overiť, či zo strany zamestnanca alebo zamestnávateľa nedošlo k porušeniu zákona o nelegálnej práci a nelegálneho zamestnávania.

V § 231 ods.1 písm. b) sa ustanovuje zamestnávateľovi povinnosť prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zamestnanca na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti pred vznikom týchto poistení najneskôr pred začatím výkonu činnosti, odhlásiť ich z registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení. Ak ku vzniku poistenia nedošlo (napríklad z dôvodu odstúpenia od pracovnej zmluvy) zamestnávateľ je povinný zrušiť prihlásenie do tohto registra. Rovnako je zamestnávateľ povinný oznámiť zmeny v údajoch taxatívne uvedených v zákone.

U zamestnancov, ktorí vykonávajú práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa zamestnávateľovi ukladá povinnosť prihlásiť ich do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia na účely úrazového poistenia a na účely zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, najneskôr pred začatím výkonu práce, odhlásiť ich z registra najneskôr v deň nasledujúci po skončení pracovnoprávneho vzťahu. Ak ku vzniku poistenia nedošlo (napríklad z dôvodu odstúpenia od dohody) zamestnávateľ je povinný zrušiť prihlásenie do tohto registra. Rovnako je zamestnávateľ povinný oznámiť zmeny v údajoch taxatívne uvedených v zákone.

Ďalší zamestnávateľia budú pokračovať v obdobnom oznamovaní aktuálnych údajov týkajúcich sa vzniku pracovnoprávneho vzťahu a jeho skončenia.

K bodu 3

V § 231 ods. 3 sa ustanovenie dopĺňa tak, že zamestnávateľ si splní zákonom uloženú povinnosť podľa § 231 ods.1 písm. b) a to pred začatím výkonu činnosti výlučne len faxom, elektronickou poštou alebo aj prostredníctvom krátkej textovej správy, nakoľko oznámenie tejto skutočnosti písomnou zásielkou odoslanou prostredníctvom pošty by bolo nielen zdĺhavé, ale tiež by sa nedalo zistiť, či táto oznamovacia povinnosť bola skutočne splnená pred začatím výkonu činnosti zamestnanca.

K bodu 4

Navrhuje sa ustanoviť, že informáciu odoslanú prostredníctvom krátkej textovej správy je zamestnávateľ povinný potvrdiť na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou najneskôr v lehote troch dní od jej odoslania.

K bodu 5

Ukladá sa tiež povinnosť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny oznámiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zaradenie fyzickej osoby do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom prijatia žiadosti o sprostredkovanie zamestnania a jej vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom vydania rozhodnutia.

Zavedením tejto registrácie a evidencie, budú môcť kontrolné orgány pri výkone kontroly bezprostredne a rýchlejšie overiť pravdivosť kontrolovaných údajov o zamestnancovi.

K bodu 6

V prechodných ustanoveniach sa upravuje spôsob uplatňovania navrhovanej právnej úpravy v prípadoch, ak fyzická osoba už má založený pracovnoprávny vzťah.

K čl. VII

Navrhuje sa, aby príslušné úrady v zmysle zákona č. 453/2003 Z. z. mali oprávnenie a povinnosť prejednávať priestupky.

K čl. VIII

K bodu 1

Návrhom sa upravuje ustanovenie, ktoré v aplikačnej praxi spôsobovalo problémy. Ustanovuje sa možnosť, aby uchádzač o zamestnanie mohol v limitovanej výške za výkon zárobkovej činnosti a v limitovanom rozsahu z hľadiska časového vykonávať prácu v pracovnom pomere, na základe dohôd

o vykonaní práce a na základe iného právneho vzťahu. Zároveň sa definuje spôsob preukazovania tejto skutočnosti.

K bodom 2, 5 až 9

Rozširuje sa rozsah kontrolných oprávnení Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len "ústredie") a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len "úrad") a definuje sa oprávnenie na výkon kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnania. Vo väzbe na výsledky kontroly sa rozširuje aj oprávnenie rozhodovať o uložení pokuty za porušenie ustanovení zákona a zistené prípady nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania oznamovať príslušnému inšpektorátu práce, Sociálnej poisťovni a v prípade ak ide o cudzinca, ktorý vykonával nelegálnu prácu, aj útvaru Policajného zboru. Zároveň sa zakladá úradu povinnosť nahlasovať do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia údaje relevantné na odhaľovanie nelegálnej práce.

Úrady budú oprávnené prejednávať priestupky podľa osobitného predpisu, ktoré súvisia s nelegálnou prácou.

Ústrediu sa zakladá povinnosť uhrádzať náklady za zdravotné výkony, t. j. za vystavenie potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti uchádzača o zamestnanie.

K bodom 3, 4, 10, 11, 12, 18 a 22

V súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa zamestnávanie občanov EÚ realizuje podľa rovnakých princípov ako zamestnávanie občanov Slovenskej republiky s výnimkou toho, že podľa komunitárneho práva – nariadenia Rady (EHS) č. 311/76 o zostavovaní štatistik zahraničných pracovníkov je Slovenská republika, ako aj ostatné členské štáty povinná sledovať pohyb za prácou v rámci spoločenstva. Z toho dôvodu sa zavádza nová evidencia na príslušných úrovniach a upresňujú sa aj v evidencii uchádzačov o zamestnanie informácie o štátnej príslušnosti a o ukončenom vzdelaní uchádzača o zamestnanie.

K bodu 13

Navrhuje sa, aby kontrolu dodržiavania liečebného režimu počas dočasnej pracovnej neschopnosti a kontrolu postupu pri posudzovaní spôsobilosti na prácu uchádzača o zamestnanie vykonával posudkový lekár úradu v spolupráci s ošetrojúcim lekárom. Posudkový lekár je oprávnený na účely posudkovej činnosti podľa osobitného predpisu nahliadať do zdravotnej dokumentácie uchádzača o zamestnanie. Umožňuje sa, aby oprávnení zamestnanci (úradov) vykonávali kontrolu dodržiavania liečebného režimu uchádzačov o zamestnanie, ktorí nie sú poistencami nemocenského poistenia, v domácnosti, alebo aj na inom mieste, a to so súhlasom uchádzača o zamestnanie.

K bodu 14

Konkretizuje sa, že za zdravotný výkon, vystavenie potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti uchádzača o zamestnanie, ktorý nie je zúčastnený na nemocenskom poistení, bude uhrádzať náklady ústredie.

K bodu 15

Rozširuje sa okruh cudzincov, u ktorých pri vstupe na trh práce nie je potrebné povolenie na zamestnanie od úradu.

K bodom 16 a 17

Rozširuje sa povinnosť zamestnávateľa, nad rámec doteraz definovanej povinnosti spočívajúcej v nahlasovaní cudzinca, u ktorého sa nevyžaduje povolenie na zamestnávanie cudzinca, aj o povinnosť informovať úrad o nástupe do zamestnania a o skončení zamestnania občana členského štátu Európskej únie a jeho rodinných príslušníkov. Zakladá sa aj povinnosť zamestnávateľa informovať úrad, ak cudzinec nenastúpi do zamestnania alebo skončí zamestnanie v lehote, ktorá nie je v súlade s vydaným povolením na zamestnanie.

K bodu 19

Navrhuje sa, aby úrad neukladal uchádzačom o zamestnanie počas dočasnej pracovnej neschopnosti, kedy sú povinní dodržiavať liečebný režim, povinnosti zúčastňovať sa kontaktov a aktivít organizovaných úradom. Obdobne sa postupuje v prípade uchádzačiek o zamestnanie v období bezprostredne pred očakávaným pôrodom a v období šestonedelia.

K bodom 20 a 21

Rozšírenie vážnych dôvodov, ktoré sú ospravedliteľné pre nedodržanie disponibility v § 36 sa navrhuje z dôvodu, že v praxi sa vyskytujú prípady, keď sa pri ostatnom kontakte uchádzačovi o zamestnanie určí v rámci periodicity ďalší kontakt napr. o 14 dní a v rozpätí týchto dní sa uchádzač o zamestnanie stane dočasne pracovne neschopným, to znamená, že udalosť pre ktorú úrad neurčí termín nastane až neskôr.

K bodu 23

Ukladá sa povinnosť pobočke Sociálnej poisťovni poskytovať úradu na účely posúdenia plnenia povinnosti zamestnávateľa, ktorý nezamestnáva určený povinný podiel občanov so zdravotným postihnutím a je povinný najneskôr do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roka odvieť na účet úradu za každého občana, ktorý mu chýba do splnenia povinného podielu občanov so zdravotným postihnutím údaje z registra zamestnávateľov v rozsahu a spôsobom určeným ústredím.

K bodom 24 a 25

Do kontrolnej činnosti sa navrhuje okrem oprávnení kontrolných orgánov podľa osobitných predpisov doplniť ďalšie oprávnenia, týkajúce sa voľného vstupu do objektov zamestnávateľa a tiež preukazovania totožnosti fyzickej osoby prítomnej na pracovisku zamestnávateľa. Zároveň z dôvodu ochrany zamestnancov, ktorí vykonávajú kontrolu sa zakladá právo na zabezpečenie ich ochrany zo strany Policajného zboru v odôvodnených prípadoch, a to ak by mohla byť osoba vykonávajúca kontrolu ohrozená na živote alebo ohrozené jej zdravie, alebo z dôvodu marenia výkonu kontroly. Oproti všeobecnej úprave poriadkovej pokuty v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe sa zvyšuje suma poriadkovej pokuty zamestnancovi, ktorý marí výkon kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania až do výšky 20 000 Sk.

K bodu 26

Ustanovuje sa oprávnenie na ukládanie pokuty za porušenie ustanovení zákona a zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní zamestnávateľovi, právnickej osobe a fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom až do výšky 1 000 000 Sk a oprávnenie uložiť poriadkovú pokutu v prípade marenia výkonu kontroly nelegálneho zamestnávania až do výšky 20 000 Sk. Tieto pokuty sú príjmom štátneho rozpočtu. Zároveň sa upravuje, za akých podmienok možno pokutu uložiť. Vylučuje sa možnosť uložiť pokutu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, ak už za to isté porušenie bola kontrolovanému subjektu uložená pokuta iným kontrolným orgánom, napríklad inšpektorátom práce.

K bodu 27

Ide o legislatívno-technickú úpravu.

K bodu 28

Okrem toho, že ide o legislatívno-technickú úpravu, odstraňuje sa výnimka z aplikácie správneho konania tak, aby sa aj na rozhodovanie o vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie vydávalo rozhodnutie v správnom konaní.

K čl. IX

Navrhovanou dikciou sa rozširuje okruh subjektov, ktorým zákon umožňuje nahliadať do zdravotnej dokumentácie dotknutej osoby – uchádzača o zamestnanie. Posudkový lekár úradu práce, sociálnych vecí a rodiny j e oprávnený na účely lekárskej posudkovej činnosti podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahliadať do zdravotnej dokumentácie uchádzača o zamestnanie.

K čl. X

Účinnosť zákona sa predpokladá 1. marca 2005 s výnimkou ustanovení článku II a článku V, u ktorých sa navrhuje posunutie účinnosti od 1. februára 2006 a ktoré súvisia s verejným obstarávaním a so štátnou pomocou.

Bratislava 10. novembra 2004

Mikuláš Dzurinda v. r.
predseda vlády

Slovenskej republiky

Ľudovít Kaník v. r.
minister práce, sociálnych vecí a rodiny
Slovenskej republiky